

1960'erne:

Tradition og modernisme – og en slange i paradiset - Af Ole Brandt

Den 26. september 1964 spillede tenorsaxofonisten Albert Ayler i Holbæk Jazzklub på Isefjord. Det blev en mindeværdig aften. ”Kun 37 hørte den yderste jazz,” skrev Holbæk Amts Venstreblad i en anmeldelse, som nærmest havde karakter af en sygejournal. Hvad er der at sige om instrumentudfoldelser, der ikke falder ind under begrebet musik men skurrer skingrende, nærmest hylende og vrinskende i ørerne? spurgte avisens udsatte, som registrerede almindelig hovedrysten hos publikum.

”Det var indadvendt og frembragt af fire tilsyneladende neurotikere...Jazz behøver ikke at være kønt, men det skal give ekko i tilhørernes sjæl, og det gjorde dette ikke. Det følte koldt, følelsesforladt – ja, direkte fjendtligt.”

Dommen over Albert Ayler og hans kvartet (trompetisten Don Cherry, trommeslageren Sonny Murray og bassisten Gary Peacock) var ikke mindre hård i jazzklubbladet ”Jazz”.

”En pinlig aften”, mente formand Ole Gohn. Hans kritik gik ikke mindst på gruppens opførsel.

”Bestyrelsen kunne ikke træffe nogen som helst aftale om spilletid, kvartetten pakkede umotiveret sit grej sammen ved knapt ellevetiden, og trommeslageren Sonny Murray sjoflede bestyrelsen og enkelte medlemmer på det groveste – han forsøgte at komme i slagsmål, og da det ikke lykkedes for ham, græd han hjerteskræende: - Jeg hader alle hvide mennesker,” berettede Ole Gohn, som dog fandt anledning til at rose trompetisten Don Cherry og bassisten Gary Peacock for sympatisk og normal opførsel.

Hverken Ayler eller Murray skulle nogensinde komme til at sætte deres ben i Holbæk Jazzklub, lovede formanden.

Den frie jazz var for alvor kommet til Holbæk.

Små fem måneder tidligere, den 2. maj 1964, havde klubben besøg af Oscar Petersons trio med Ray Brown (bas) og Ed Thigpen (trommer) – en koncert, der blev annonceret efter alle kunstens regler, og som ”Jazz”-redaktør Hanne Nautrup bagefter kort og godt beskrev som ”den store aften”. Over 500 tilhørere var på plads i Hotel Isefjords store sal, og 150 var skrevet op som aftagere af uafhængte billetter. I samme øjeblik, trioen kom ind, blev der musestille, fortalte Hanne Nautrup. Hun fortsatte.

”Så stille var der, at Oscar Peterson efter første del af koncerten forbavset sagde: - Er her virkelig altid så stille? Jeg har aldrig være ud efor noget lignende i en jazzklub! Det måtte man jo benægte, men dejlig var den stilhed, så alle kunne få udbytte af musikken.”

Holbæk var i den syvende jazzhimmel, og de, der måtte gå forgæves, kunne dog se et uddrag af koncerten i fjernsynet 19. maj. Det var egentlig meningen, at Danmarks Radio skulle have optaget trioen i København, men producer Sten Bramsen syntes, at det var en bedre idé at lave optagelsen i Holbæk Jazzklub med publikum og ægte jazzklubstemning.

Det gav anledning til en misforståelse. Dagbladet BT ville vide, at den forholdsvis lille men uhyre aktive Holbæk Jazzklub ikke kunne have klaret at engagere så store kanoner som Oscar Petersons trio, hvis ikke fjernsynet var trådt til med sit pæne transmissionshonorar. Men klubben fik ikke noget honorar. Kontrakten med Peterson var skrevet, da fjernsynet koblede sig på. Først flere dage efter koncerten, da det viste sig, at optagelserne var fine, og man i Danmarks Radio havde hørt, at arrangementet gav et ventet underskud, tilbød man at betale for leje og stemning af flyglet – 900 kr.. Et pænt tilbud, som bestyrelsen tog imod, fortalte Hanne Nautrup.

Succesen kaldte på en gentagelse. 1. maj 1965, næsten på ét-års for den første koncert, spillede Oscar Peterson, Ray Brown og Ed Thigpen igen på Hotel Isefjord. 600 lyttede andægtigt til trioen i tre afdelinger på hver en lille time, og en kraftig bifaldsstorm udløstes efter hvert nummer, skrev Ole Gohn bagefter. ”For mig at se var trioen betydeligt mere inspireret end sidst, hvilket kom til udtryk i et mere smagfuldt og indarbejdet repertoire ved dette besøg...Aftenen kulminerede med Petersons egen ”Hymn to Freedom”, der varede en lille halv time, og aldrig er dette nummer blevet udført så følsomt og med så stor musikalsk fortættet stemning,” skrev Gohn.

Albert Ayler blev ikke inviteret på genvisit. Kort før jul 1964 forlod han Danmark efter et længere Europa-ophold. Til radio-programmet Jazz-aktuelt sagde han ved den lejlighed, at han havde mødt mange dejlig mennesker i Skandinavien – eneste malurt i bægeret havde været affæren i Holbæk Jazzklub. Han var ked af det skete og forsøgte, fortæller klubbladet, at skyde skylden på publikums manglende forståelse for den avancerede musik.

Manden i midten

Brydningen mellem det moderne og det traditionelle/publikumsvenlige prægede jazzklubben lige fra begyndelsen i 1955, Og i høj grad i 1960'erne – Ole Gohns regeringstid. Hans første formandsperiode faldt fra 1961 til 1969. Fra april 1966 overtog han posten som redaktør af klubbladet ”Jazz”, og han var leder af kluborkestret Storyville Stompers – en status som orkestret midt i 60'erne delte med to grupper fra den anden ende af jazzspektret, Jørgen Kragerups Quintet og Peder Kragerups Trio. Det var i sig selv et udtryk for bestræbelserne på at favne både det traditionelle og det moderne.

Ole Gohn var manden i midten, som forsøgte at skræve over kløften mellem traditionalister og modernister. Talmæssigt var der ingen tvivl om, hvilken lejr, der var størst. Til et arrangement med Theis/Nyegaard Jazzband 9. oktober 1965 kom der 402 medlemmer. Den amerikanske pianist Paul Bley trak en lille måned senere 92 tilhørere til.

Fløjkrigen er formentlig blevet udkæmpet hen over hovedet på det brede på publikum, som kom for at more sig og hoppe rundt i den karakteristiske dansetil, der udvikledes i de danske jazzklubber med heftige skulderløftninger som et markant stiltræk.

”Må vi så få ro”

Men publikums klare vægtning af morskab frem for fordybelse var heller ikke uproblematisk. En mindre polemik udspillede sig klubbladet ”Jazz” i vinteren 1966, efter at redaktionsmedlem Peter H. Larsen havde givet bolden op. Under overskriften ”1966 – og må vi så få ro” skrev han: ”Det er mit ganske alvorlige indtryk, at 75 procent af publikum til et gennemsnitsarrangement i Holbæk Jazzklub intet begreb har om, hvad der foregår rent musikalsk, og at mange ikke aner, hvem og hvad de skal høre, når de afleverer deres tøj i garderoben, og – hvad værre er – at ingen af de omtalte synes at have nogen interesse for nogensinde at komme til at forstå, hvad der spilles, hvorfor der spilles, og hvem der spiller det.”

Hvorfor kom de 75 procent så? Jo, fordi i jazzklubben kom alle de andre, og der var øl. Og de blev tålt, fordi de leverede det økonomiske fundament for klubben. De betalte gildet, når der skulle serveres mundgodt for de få, konkluderede Peter H. Larsen.

Synspunktet fik ikke lov at stå upåttalt. Tidligere klubformand Tage Olsen turnerede Peter H. Larsens overskrift til ”Må vi så blive fri.” Han henviste bl.a. til, at et af klubbens vigtigste mål, ifølge formålsparagraffen, var at få de unge i tale og ikke udelukke dem for at skaffe ro til de, der i forvejen har jazzinteresse.

”De ”uvidende og uinteresserede medløbere” er skam et mere spændende og mere krævende arbejdsområde end de, som trækkes til klubben af ren og skær jazzinteresse. Det må netop være et

af klubbens formål at søge at fange ”uvidende medløberes” interesse for jazz,” mente Tage Olsen. Ole Gohn forsøgte at forlige kombatanterne. Jo, klubben har i det sidste halve års tid fået mange uvidende medlemmer, som har kæftet op ved arrangementerne, og bestyrelsen gør et stort arbejde for at komme uroen til livs. Men den er oppe mod hårde kræfter, for publikum har ændret mentalitet, mente Ole Gohn og støttede sig til udtalelser fra trommeslageren Bjarne Rostvold, der spillede i klubben i januar 1966 med Brew Moore. Ikke kun Holbæk Jazzklub var ramt af snakken og støj. Tendens var generel. Og allerede i 66, hvor danskerne havde én tv-kanal (Danmarks Radio) at vælge imellem – og kun om aftenen, blev fjernsynet trukket frem som synderen: Bjarne Rostvold er citeret for at sige: ”Jeg vil kalde det nuværende publikum for et fjernsynspublikum. Folk er blevet vænnet til den megen kiggen fjernsyn, at de kan kommentere og snakke medens selve udsendelsen står på. Og åbenbart har dette præget dem så stærkt, at de heller ikke kan holde mund, når de er til koncert eller teaterforestilling udenfor skærmen.” Ole Gohn tror, at det nok skal lykkes at få de støjende medlemmer til at holde af god jazzmusik gennem tålmodigt arbejde.

Tålmodigheden blev sat på ekstra prøve på grund af en del klubmedlemmers ”respektløse og til tider svinske udskjelser over for de lokaler og inventar, klubben har holdt til huse i” (citater: Ole Gohn). Især et arrangement med Steen Vigs Jazzorkestra 5. maj, hvor bakkevis af glas og en del flasker lå knust på gulvet sammen med tømte askebægre, fik hotelvært Meyer på Isefjord til at løfte pegefingeren.

Som om det ikke var nok, fandt bestyrelsen i november 1965 anledning til at indskærpe en ordentlig tøjkultur i klubben, efter angiveligt at have modtaget flere bebrejdelser over visse medlemmers sjofle påklædning. ”Behøver man absolut at tage sit værste og mest hullede arbejdstøj på, når man går i jazzklub? Der er ingen, som forlanger hvid skjorte og slips, men vi må kunne forvente en nogenlunde anstændig påklædning af vore medlemmer. Vi vil meget nødig til at sortere medlemmerne ved indgangen, men det bliver måske nødvendigt?” lød bestyrelsens formaning.

Pædagogisk set

Klubbens modernister var nok i mindretal. Især da moderne jazz ikke længere var synonymt med bebop eller cool men nu hyldede sig selv som *avantgarde* à la Ayler. Men det var et ganske markant mindretal. Og forpligtelsen til alsidighed taber bestyrelsen ikke at syne. Heller ikke formand Ole Gohn, selvom han i klubbladets leder i september 1966 slår et slag for, at man ikke må glemme den gamle jazz – af pædagogiske grunde. Den i jazzmæssig henseende henseende uvidende ungdom tager skarpt afstand fra jazzen, efter at de har overværet udøvelsen af nutidens moderne jazz eller avantgardejazzen. Denne ungdom forstår simpelthen ikke musikken og kan derfor ikke give sig hen til den, konstaterer han.

”Derfor har New Orleans jazzen og nutidens traditionelle jazz en stor mission over for ungdommen. For manges vedkommende bliver forståelsen for den store jazzinteresse skabt ved, at man hører Theis/Nyegaard og Papa Bue. Nogle bliver ved den traditionelle jazz. Andre følger udviklingen og kommer til at holde af og forstå de nyere jazzformer,” skriver Gohn.

Få måneder forinden har han giver afløb for sine frustrationer over, at store udenlandske navne som Stuff Smith, Brew Moore, Sahib Shihab og Ray Nance og danske Ib Glindemann og Det ny Radiodanseorkester har trukket for få publikummer til – set med datidens øjne. I dag ville en klubformand vist være ganske godt tilfreds med 173 til et arrangement med Sahib Shihab (hvis ellers han havde levet - han døde i 1989).

Men i 1960’erne var jazzklubben helt afhængig af publikumsindtægterne for at kunne betale musikere, foredragsholdere, klaverstemning, kontorartikler, porto, kontrollører klubblad m.m. Offentlig støtte var en by i Rusland. Først i 1966 dukkede det første spæde tilløb til offentligt

støttede jazzarrangementer op i form af fire turnéer, tilrettelagt af teater- og musikorganisationen ARTE i samarbejde med Den Danske Jazzkreds og med støtte fra kulturministeriet. Turneerne udsendtes i sæsonen 1966-67 til danske jazzklubber, og de var specielt tilrettelagt for unge og med en pædagogisk linje. De skulle vise forskellige sider af jazzen ved en kombination af koncert og foredrag.

Jubilæum med overskud

Selvom Holbæk Jazzklub selv måtte hente hver krone hjem, er listen over store navne, der gæstede klubben i løbet af 1960'erne, imponerende. Ole Gohn nævner selv i et erindringsbillede i anledning af 25 års jubilæet i 1980 Stan Getz, Oscar Peterson, George Lewis, Mezz Mezzrow, Dutch Swing College Band, Edmund Hall, Bud Powell, Cecil Taylor, Albert Ayler (!), Jean Luc Ponty, Chris Barber, Acker Bilk, Art Blakey's Jazzmessengers, Dexter Gordon, Ben Webster, Coleman Hawkins, Buck Clayton, Mose Allison, John Tchicai og Sister Rosetta Tharpe. Navne som Stuff Smith, Bill Evans og Niels-Henning Ørsted Pedersen, Don Byas, Yusef Lateef og Roland Kirk kan føjes til.

Det skete på et tidspunkt, hvor omsætningen fra 20.257,97 kr. i sæson 1958/59 voksede til det svimlende beløb af 81.000 kr. i sæsonen 1967/68.

10 års fødselsdagen den 4. september 1965 blev en mægtig fest med otte orkestre i sving, fordelt over 10 timer: Dexter Gordon med Kenny Drews trio, John Tchicais Gruppe, Poul Lindblads 16 mands orkester, Theis/Nygaard Jazzband, Kragerup/Leick Kvartetten, Jørgen Kragerups Quintet, Storyville Stompers og Eagle Band (gendannet til lejligheden men sygdomsramt, så orkestret måtte nøje smed at jamme med Storyville). Stemningen var høj hos de 750 betalende gæster – og hos kasserer Flemming Højmann Hansen, som kunne opgøre kassens indhold til omkring 10.000 kr. med et overskud på 3.000 kr. Det betød, at klubben, som havde haft et økonomisk anstrengt år, kunne bringe sin gæld på lidt over 2.000 kr. ud af verden. Sæson 1965/66 sluttede med en omsætning på 64.196,48 kr. Og et overskud på 300 kroner og 51 øre.

Trods økonomiske op- og nedgange holdt Holbæk Jazzklub en stabil kurs med både tradition og fornyelse. Det noterede "jazzprofessoren" Børge Roger Henriksen sig også i en hyldestartikel (i Se og Hørs jazz-rubrik!) i anledning af 10 års-jubilæet:

"Hvis nogen by i Danmark uden for København (og Århus) har gjort en indsats for jazzklublivet i vores lidt fattige land (i den retning) må det vist være Holbæk... Der er ikke alene et frisk initiativ fra Holbæk Jazzklub – men også en sober og helt rigtig atmosfære omkring den. Hvad tidligere formænd som Finn Kragerup, Tage Olsen og Aksel Martekilde intonerede er i samme stil og ånd videreført af den nuværende formand Ole Gohn," skriver Roger Henriksen og konstaterer, at klubben i løbet af de første 10 år har præsenteret et program, hvor der ikke har manglet noget, Holbæks status som provinsby med cirka 16.000 indbyggere taget i betragtning. Hverken når det gælder foredragsholdere eller besøg af store udenlandske solister.

"Snarere er projekter virkelig gjort, der ligger i overkanten af, hvad man kunne forvente," mener Roger Henriksen. Og det afslører igen det faktum, understreger han, at det er vigtigt med de rigtige folk i spidsen.

Foreningsmand og musiker

Ole Gohn (oprindeligt Ole Gon Mortensen) var født i Lynæs men kom som ganske lille til Holbæk, hvor han voksede op og som ung blev aktiv i det lokale musikliv. Han blev medlem af Holbæk Jazzklubs bestyrelse i 1958 og var formand i tre omgange: Fra 1961 til 1969, fra 1976 til 1978 og fra 1979 til 1983. Musikeren Ole Gohn var medstifter af Storyville Stompers og prøvede kræfter med en mere moderne side af jazzen i Gohn-Bruun Sekstetten (respektløst omtalt som Gonokokkerne), der eksisterede fra 1962 til 1965. Gohns hovedinstrument var klarinetten, men i

et brev til klubbladsredaktør Hanne Nautrup fra september 1964 bekendtgør han, at han er begyndt at spille tenorsaxofon hos det gendannede lokale band West-End.

”Det er jeg glad for”, skriver han. ”Orkestret spiller udelukkende swingmusik, og jeg skal love for, at der bliver arbejdet med sagen. Foruden 1-2 ugentlige prøver indøver jeg stemmer med trompetisten ude hos ham. Det er jeg nødt til, da jeg er ret ny i dette fag, og mit kendskab til nodelæsning er begrænset. Det er noget sværere end det traditionelle, jeg er vant til.

Arrangementerne er svære, men når vi har lært et nummer, sidder det også. Repertoiret er det samme, som Arnvid Meyers orkester og Nissen/Fjeldsted Swingtetten benytter.”

I brevet fortæller han om jazzklubbens netop overståede generalforsamling, hvor bestyrelsen fik et nyt medlem, Peter Larsen.

”Den nye mand er en tiltalende fyr. Hans interesse ligger i den moderne jazz, han er indstillet på at bestille noget (og han har bil),” skriver Ole Gohn.

Peter Larsen er identisk med den Peter H. Larsen, som det næste par år blev fortalt nummer et i bestyrelsen og klubbladet for ”det moderne”.

Ole Gohns balancegang mellem traditionen og det moderne havde i høj grad en økonomisk side. Peter H. Larsen skriver i sit bidrag til bogen her, at Gohn introducerede gynger- og karussel-princippet i dansk jazz. Han havde godt styr på, hvordan man får et ”smalt” arrangement med underskud opvejet af et julebal med Papa Bue. Eller som han selv udlægger det i klubbladet i oktober 1966: I bund og grund er det let at drive jazzklub. ”Det er,” skriver Ole Gohn, ”et spørgsmål om at have råd. Hvis vi ikke får overskud på det ene, kan vi ikke tillade os at have underskud på det andet...Det hele skal jo blot balancere.”

Så let, som det umiddelbart lyder, var det ikke. Der var alvorlige økonomiske kriser- også i Gohns regeringstid. Som i 1968, da formanden i november 1966 proklamerer: ”Jazzlivet i Holbæk er en katastrofe nær.”

Trods et yderst habilt program havde publikum svigtet arrangementerne siden sommerferien. Den musikalske succes havde været hjemme, men hvad hjælper det, spurgte Ole Gohn, når medlemmerne udebliver?

Kun 260 mødte op til en koncert 26. oktober 1968 med Art Blakey’s Jazzmessengers, som Gohn betegner som den største musikalske oplevelse i klubbens historie. Resultat: Et underskud på 3.000 kr.

”Jazzklubbens bestyrelse har altid forsøgt at drive klubben efter en kvalitetsbevidst musikalsk linie med præsentationer af alle stilarter. Dette har kunnet ladet sig gøre efter princippet om ”gyngerne og karusselen”, men i øjeblikket har vi kun ”gynger”, og dem kan klubben ikke eksistere på.”

Året før, i 1967, havde klubbens bestyrelse ellers forsøgt, efter flere langvarige møder, at styrke økonomien ved at lægge programkursen om. På grund af store økonomiske fiaskoer ved de moderne arrangementer (under et halvt hundrede medlemmer til koncerter med bl.a. Jesper Thilos Quintet, Alex Riels Kvartet, Kragerup/Leick Quintetten og Dusko Goykowitz/Bent Jædig og underskud på omkring 1.000 kr. pr. gang) vil der fremover blive lavet blandede arrangementer på de aftener, der ellers var helliget den moderne jazz. Det vil sige, at når en moderne gruppe eller solist spiller, bliver det vekslende med et traditionelt præget orkester.

”Meningen med dette skulle være klar for enhver, idet bestyrelsen ved denne mixning håber på at få medlemmerne til at interessere sig mere for den moderne jazz, så sidstnævnte igen kan bære et arrangement alene, når tid er,” skriver Gohn.

Umiddelbart slår ideen an. Bestyrelsesmedlem Knud Jørgen Jensen konstaterer i august 1967, efter et halvt år med ”blandede” arrangementer, at tilslutningen har været passende – det vil sige 200-300 medlemmer pr. gang.

Jazzinspireret beat

Men tiden var så småt løbet fra diskussionen om moderne kontra traditionelt. Hen over midten af 60'erne havde en ny slange lusket sig ind i jazzparadiset.

Beatmusikken havde bidt sig fast som ungdommens musik. Det var en økonomisk trussel mod jazzklubberne, men hvad værre var: Truslen var også kunstnerisk i skikkelse af, hvad klubbladet "Jazz" i et tema over flere numre i vinteren 1968 benævnte "jazzinspireret beat".

"Det, vi før så foragteligt kaldte "pigtråd", nærmer sig vor lejr og lader sig åbenlyst inspirere af det, der engang syntes at høre jazzen alene til. En slags europæisk R & B (rhythm'n'blues, red.) tradition synes på vej," konstaterede Peter H. Larsen. Hans standpunkt var klart: "Lad os holde dem væk." Springet var stadig stort fra Beatles til Bill Evans, Miles Davis eller Coltrane.

Bestyrelsesmedlem Ole Sand Jacobsen var mere indstillet på at lukke døren på klem for jazz- og bluesinspirerede beatorkestre:

"Der sker en masse spændende inden for beatmusikken i dag, og flere og flere af beatorkestrene går over til at spille med bluessound, og mange gør det så godt, at det måske er uforsvarligt, at vi ikke prøver at præsentere også denne musik. Jeg kunne tænke mig noget i stil med Doors, Love, Spencer Davies Group." Disse tre grupper er så interessante, at i hvert fald Ole Sand fuldt ud kan tilslutte sig, at en af dem, eller et orkestre i samme stil, får lov til at optræde i Holbæk jazzklub – uden af formålsparagraffen behøver at føle sig snigløbet.

Det bliver dog ikke Jim Morrison, der 13. januar 1968 får æren af at indvarsle nye tider for jazzklubben. Det gør i stedet Niels Jørgen Steens Beatkapel, der ifølge annonceringen i klubbladet spiller "beatpræget jazzmusik" men er til at kapere selv for kritikerne af at lukke beatpræget musik ind, for kapellets medlemmer er trods alt gamle jazz-kendinge: Niels Jørgen Steen (orgel), Torben Munck (guitar), Bjarne Rostvold (trommer), Jesper Thilo (tenorsax) og Hugo Rasmussen (bas). Samme måned stiller bestyrelsen op til krydsild, og uenigheden er stor. Det er forkert at præsentere beat og jazz blandet for at klare økonomien, mener Henning Rasmussen. "Hvis ikke en jazzklub kan klare sig med jazz, har den ingen berettigelse," fastslår han.

Det gavner ikke jazzen at opretholde et skarpt skel mellem jazz og beat. Jazzen får ikke flere tilhængere ved at sige, at den musik, ungdommen kan li' at høre ikke har en døjt med "rigtig" musik at gøre, mener Knud Jørgen Jensen. Han har en fornemmelse af, at ved at jazzfolk fornægter beatmusiken, føres dens tilhængere over i "Hvide måge"-genren.

Flemming Højmann Hansen vil ikke underkende, at beatmusikken, når den er bedst, absolut udtrykker noget selvstændigt og er værdifuldt musikalsk nydannende. Den vekselvirkning mellem musikerterne, man hører hos folk som Charles Lloyd, Gabor Szabo og Larry Coryell, er vel altid sund – og jazzen blev i øvrigt skabt ved en gradvis sammensmeltning af forskellige musikelementer, betoner Højmann og lufter et forslag om en underafdeling af jazzklubben, som skal stå for præsentationen af "avanceret og kvalitetsmæssig høj beat-musik."

Valther Jensens standpunkt er kort og klart: "Jeg vil under ingen omstændigheder tillade, at man tager betamusik ind i jazzklubbens program...I klubbens formålsparagraf står: "Klubbens formål er at fremme interessen for jazzmusik". Det er også min interesse," skriver Valther Jensen.

Ole Gohn er igen manden i midten. Jazzklubben har (endnu) ingen økonomiske problemer, og man skal ikke ride på enhver ny bølge, der nærmer sig jazzen, understreger han. Men samtidig mener han, at en stor del af beat/soul/blues musikken har nået et stade, som man med god samvittighed kan kalde selvstændig og kunstnerisk. Og Gohn afslører, at han er en meget stor ynder af plader med The Cream og John Mayall & His Bluesbreakers.

Det ligner en tanke. 1. december 1968 præsenterer Holbæk Jazzklub, hvad Ole Gohn selv betegner som "et sensationelt arrangement med verdens bedste hvide bluesgruppe" – en otte timers maraton jazz-beat-blues festival med Mayall (og den senere Rolling Stones-guitarist Mick Taylor), Niels Jørgen Steens Orgelkapel, Delta Blues Boogie Band og Storyville Stompers i Store

Sall og Sans Souci på Isefjord.

Da er beatmusikken allerede lukket inden for i skikkelse af det stærkt Cream-inspirerede danske band Young Flowers med Per Frost (singleguitar og vokal), Peter Ingemann (bas) og Ken Gudmann (trommer). Bandet spillede på en søndag eftermiddags-matiné 7. april 1968 med Storyville Stompers som pauseorkester.

Diskussionen for og imod beat i jazzklubregi var tilsyneladende heller ingen stor folkelig sag.

Klubbens generalforsamling i september 1968 var ringe besøgt, og en længere debat om beatmusik i jazzklubben endte med, at medlemmer gav bestyrelsen den tillidserklæring, at den måtte stå fuldstændig frit i dette spørgsmål, som der står i referatet. Derimod var alle enige om, at man kun skulle benytte diskoteksmusik, når der ikke var mulighed for levende musik i pauserne. Diskoteksmusikken var indført som endnu et ekspiment i sæsonens løb.

Restauratøren

John Mayall-koncerten – en gedigen succes med 1.000 publikummer og en økonomisk saltvandindsprøjtning for klubben – var arrangeret i samarbejde med Holbæk Go Go (i daglig tale go-go klubben), som Ole Gohn havde stiftet sammen med bestyrelsesmedlem Valther Jensen. Det samme var en koncert 23. februar 1969 med tidens varmeste danske beatnavn Savage Rose. Den historie fortæller Valther andetsteds i bogen.

Og det er samtidig begyndelsen til enden på Ole Gohn første regeringstid i Holbæk Jazzklub – og på 1960'erne.

Ole Gohn stoppede som formand i 1969. Han og Valther Jensen drev Smøgen fra 1969 til 1976. Fra 1977 og fem år frem var han leder af Peter Abrahamsen Booking i København, I den periode sad han også i Kulturelt Samråd i Holbæk og var formand for Elværkets styregruppe. I 1983 blev han musikkonsulent i Jazzhus Montmartre i København med ansvar for tilrettelæggelsen af msuikprogram, billetbureau og markedsføring.

I 1992 forpagtede han musikstedet Pakhuset i Nykøbing Sj. 28. oktober 1996 døde han af en blodprop, 56 år gammel. I Venstrebladets nekrolog skrev Per Vagnsø:

"Ole Gohn brændte og kæmpede for den levende musik og formåede i sin tid som musikstedets daglige leder at få det til at sprudle af musikalsk aktivitet. Lørdagene med gratis middagsjazz blev hurtigt noget helt specielt for et stort publikum, men forpagteren ville andet og mere. Der skulle helst ske noget på Pakhusscenen hele tiden, og mange forskellige musikgenrer skulle præsenteres, men det var svært for ham at få økonomien til at følge ambitionsniveauet."

"Sidst på sommeren i år, blandt andet efter en økonomisk nedslående sæson for husets revy, bankede Told & Skat så kraftigt på Pakhusets dør, at en gruppe af lørdagsmusikerne tog initiativ til et storstilet støttearrangement. Det huede på sin vis ikke Ole Gohn. Hvem ville starte en hjælpeaktion, hvis en farvehandler var ved at gå nedenum og hjem? spurgte han, men var naturligvis alligevel taknemmelig, og den massive opbakning fra musikere og publikum... var virkelig noget, der varmede."

"Ole Gohn blev ved med selv at tage ud og spille med sit jazzorkester. Han kunne lide det, men han var også pisket til det af økonomiske grunde. Han kunne godt have lænet sig tilbage og satset på de sikre navne og lørdagsjazzen, men der skulle også eksperimenteres, og nye kunstnere skulle have chancen på Pakhus-scenen. Både de og de veletablerede musikere og sangere følte sig hjemme på det lille spillested med den intime stemning."

"Når publikum fyldte salen, vimsede Ole Gohn glædestrålende omkring og serverede ved bordene, og når publikum svigtede, stod han i baren og undrede sig, for dem på scenen, de var "hamrende professionelle". Han forstod simpelthen ikke, at folk blev siddende hjemme foran fjernsynet, når der var levende kvalitetsmusik ude i virkeligheden, og hans entusiasme bød ham til stadighed at

kæmpe imod dette faktum."

"Efter det vellykkede støttearrangement, der lukkede et akut økonomisk hul for musikstedet, havde Ole Gohn set i øjnene, at det ikke gik at tage flere chancer. Spørgsmålet er, om han ville have været i stand til at skrue ned for ambitionerne på længere sigt, og hvis han kunne, hvordan ville han så have det med det?"

Epilog

I 1970'erne oplevede Holbæk Jazzklub oplevede en stor og flot renæssance med fødderne på eget gulv. Den historie fortæller Flemming Højmann i næste afsnit af bogen.

Albert Ayler døde under mystiske omstændigheder i 1970, hvor hans lig blev fundet i New York East River. Han er siden blevet hyldet som en af jazzens og jazzsaxofonens pionerer på linje med Charlie Parker og John Coltrane.

I 1977 bragte musikbladet MM et interview med Ole Gohn, nu igen formand for Holbæk Jazzklub, og de to tidligere formænd Flemming Højmann og Henrik Uldall. Snakken falder på de mange verdensnavne, der gennem tiderne har besøgt klubben. Også på Albert Ayler. "Man kunne jo ikke fatte det," siger Ole Gohn "Det ku' jeg ikke dengang. Nu fatter jeg mere af det..."